

Istorijsko poreklo Srba

Prapostojbina i arijevske seobe

Nemački historičar J. E. Bickerman, u svojoj "Hronologijidrevnog sveta", navodi da je oko 2.500 godina pre nove ere, došlo do razdvajanja plemena Srba, Germana i Nordijaca -Skandinavaca. U drugom milenijumu pre nove ere, indoevropski narodi suse učvršćivali u oblastima zapadne Azije, Irana, Kavkaza i severne Indije. Najraniji pokreti tih naroda, još u trećem milenijumu pre nove ere, možda su primorali neke od starosedečkih plemena da se sele dalje, u Mesopotamiju i Siriju. Nemački historičar J. E. Bickerman, u svojoj "Hronologijidrevnog sveta", navodi da je početkom arijevske seobe, oko 2.500 godina pre nove ere, došlo do razdvajanja plemena: Srba, Germana i Nordijaca - Skandinavaca. Tokom prve polovine drugog milenijuma pre nove ere, gorštaci su podvođstvom indoevropskih Arijevaca držali pod vlašću starijenarode iz ravničarskih krajeva - uglavnom semitskog porekla. Najmoćnija od tih indoevropskih plemena bila su plemena Hetita, koji su vladale Anadolijom. Oni su kasnije svoju vlast proširili na severnu Siriju. Njihova veza samoćnim plemenima Skita iz zaleđa nije bila bliska, osim u vreme udruženih vojnih pohoda. Sa hetitskom kulturom su neposredno bili povezani i Sarbi (Srbi) iz luristanskog delaplaninskog masiva Sabroca (Sagros), kao i plemena Hurita, stiglih iz severnih krajeva, naroćito iz Jermenije. I jedni i drugi su govorili istim jezikom, koji je pripadao kentumskoj grupi indoevropskih narećja, nekada široko rasprostranjenoj. Sarbi su bili u sroćnim vezama sa Kimerijcima i Skitima. Tokom svoje vladavine, Sarbi su obrazovali vojnu kastu - Sebre, koja se držala odvojeno od ostalog stanovništva. Ovakasta će se, na Balkanu, održati do pada Srbije pod tursku vlast. U njihovo "zlatno doba", Vavilon je bio najmanja od važnih sila. U vavilonskim se zapisima malo govori o Sebrima, što nas navodi na zaključak da Vavilonci nisu ostali u lepoj uspomeni. Ipak, vladavina Sebra je znaćila osetno slabljenje centralne vlasti. LUGANIJA - ŠUMADIJA Preimenovanje Lugije je izvršila tzv. nemaćka kartografska škola. Zanimljivo je da su, pri tom, ostavili ime jedne visoravni pod imenom Kosovo. Na kućnim oltarima, prinošene su ųrtve "majci bogova" - Velikoj Majci, boginji Zob i bogu Vidu. Luganija ili Lugija je zemlja lugova, ųumovita oblast - ųumadija. Ove "ųumadije" su u preistoriji registrovane na mnogobrojnim lokalitetima. Najslavnija je svakako Likija u Maloj Aziji, Lukanija u jućnoj Italiji, Lugija u dolini Elbe i istoćne od nje, Lugija u Moravskoj i Lugija na Moravi - ųumadija, kao i lućićka Lugija na tromeđi Poljske, Nemaćke i Češke, koja je izvršila presudan kulturno-civilizacijski uticaj na sve narode preistorije srednje Evrope. Lugistan ili Luristan, oblast iranske visoravni u jućnom delu planinskog masiva Sabros, proslavio se polovinom 20. veka po specifićnim predmetima od bronce, koji su, u svom punom razvoju, karakteristićni samo za oblasti koje su još naseljavali Tirseni, Rašani ili Eturci i Sauromati - odnosno Srbi. Većina lugistranskih predmeta naćena je u grobovima, u sastavu megalitskih nekropola na visoravnima i u dolinama masiva Sabros, jućno od poznatog puta od Bagdada, preko Kirinda i Kermanšaha, do Hamadana, odnosno stare Ekbatane i severnog Irana. Savremena istorija ovu teritoriju zovu Luristanom ili Laristanom po Larima, kućnim duhovima, odnosno zaštitnicima doma, ćiji kult je negovala svaka porodica poput negovanja srpskih hrišćanskih slava, danas. Iz oblasti Luristana, krenuće seobe koje će, tokom vekova, Sinde odvesti u dolinu reke Ind. Neke grupe će se naseliti na Bosforu, oko današnjeg Kerća, duć reke Oks

(Amu Darja) iokolo solunskog zaliva - dopreće i do ušća Save u Dunav inaseliće delove današnje Vojvodine. Sinde ili Singe, Herodotu IV knjizi svoje Istorije naziva "azijskim sauromatima", govoreći o kimerijskom Bosforu, u sedmoj ih spominjepovodom pohoda Kserksove flote, koja je doplovila u gradSind, kraj kog su bila još dva manja naselja: Bela (Pela, današnja Palatica kod Alaksisa) i Ihna.

Odupreli se germanizaciji

Singe su naseljavale dolinu Vardara, gde su podigle brojnanaselja, od kojih je danas najčuvenije Skoplje, osnovanoposle kratkog rata s Pelazgima. Otuda i ime gradazadobijenog - sa kopljem u rukama (s-koplje).Vremenom su se Sine izmešale sa starosedeoicima Pelazgimai raširile se po celoj Heladi. Tirseni će zaposesti širokepredele u Maloj Aziji, napadaće i na Egipat, gde ih ondašnjehronike spominju kao Turše - konačno, naseliće se u južnojItaliji - Luginiji ili Lukaniji. Tirsene često brkaju sa Etrurcima(Rasenima) i mada je u pitanju isti narod Sarba, Etruriju suosnovali delovi naroda "polja sa urnama", koji su u Italijidošli preko Alpa. To je bio narod visoke kulture igraditeljskih sposobnosti, poreklom iz

Podunavlja. Istorijski je paradoks da se isti narod, nakon 1500. godina, sretne nateritoriji na koju je svaki došao s potpuno suprotne strane:Tirseni iz Male Azije, a Raseni iz srednje Evrope i s Balkana,njihovo ime i nacionalnu samobitnost će sačuvati potomci naBalkanu i u Lužicama, gde su opstali uprkos neprekidnimtalasima germanizacije.Četiri hiljade godina pre n. e, na zapadu je izgrađen Jerihon(danas Tel Es Sultan), dok na iranskoj visoravni niču prvanaselja u Sijalku. U Avganistanu i susednim oblastima gradese prva zemljoradnička neolitska naselja (kulture Džejtun iKajl Gul Muhamad). U protoistorijskom periodu, dalje, se

razvijaju naselja na Sijalku; na zapadu niču kulture Čašmi iAli. U Avganistanu, za vreme srednjeg neolita, dolazi dosnažnog razvoja neolitskih kultura: Namazgah, Tepe, KaraTepe, Anau i Hisar.BOGINJA ZOB I BOG VIDPlan kuće "hise" dopunjavalo je ognjište u jednom i niša usuprotnom delu. Niša je imala obrednu namenu - služila jeza smeštaj figurine božanstva - zaštitnika doma.Najčešće je u pitanju bila boginja plodnosti i žetve Zob,pandan bogu Vidu. Zob je prikazivana kao i Vid, sa velikimokruglim očima, često ispupčenim, ukrašena niskom teškihogrlica.

Arheološka istraživanja sugerišu da je njenoobožavanje započelo u oblasti reka Gornja i Donja Zob,možda čak u 24. veku pre naše ere. Verovalo se da onaposeduje sposobnost da predvidi budućnost i reši sukobe namudar način, te je bila predmet poštovanja sve do ranog 20.veka među Slovenima.Na lokalitetu Hisara dolazi do prvog, istorijskog pomenaimena plemena Sarbin i imena sorab, koje pripadapraindoevropskom kompleksu kultura Kot Didži i Mira(Amri). One su zapravo nukleusi kasnije civilizacije Inda.Sanskritsko beleženje imena Sorab i

Srbinda odnosi se,zapravo, na imenovanje vojnika - borca Inda naoružanogtipičnim oružjem - nastalim od oruđa prednje Azije, srepomili srbom. Lokalitet Hisar jedan nalazi se na obroncimaElbursa, nedaleko od Kaspijskog mora, a Hisar dva na reciSorabsin, Zarabšan. Reč hisar označava mesto stanovanja -kuću "hižu". Hisar je planina i drevno naselje u Srbiji, a odovog toponima vuku imena poluostrva Istra i reke Dunav -Istar. Masiv Elburs dobio je, arabizacijom toponima, ime i poBursi, gradu s druge strane planine na obali, čije pravo imeskrija anagram od Sarbu, Srba. Kultura Sarbina (Sarba)potpuno je neolitskog karaktera, o čemu svedoči njenokameno oruđe i oružje. Pravljeno je od kremenata ili

opsidijana - dovoženog sa Kavkaza. U domaćoj radinosti, odkostiju su pravljena šila i igle, a od gline vretena. Najzanimljivije oruđe bili su srpovi. Napravljeni su od sitnih, kamenih nožica, usađenih u povijeno drveno ili koštanodržalje. Kasnije, ovi srpovi (srbe) će evoluirati u povijenemačeve - upravo sablje, postavši oružje i znak vladara. Ovaspecijalna vrsta naoružanja je originalni sarbski pronalak, koji će se, vremenom, proširiti po celoj prednjoj Aziji.

Glad i seoba u nove krajeve

Oskudica u hrani dovela je do velikih seoba u nove krajeve. Tako je uslovljena i najezda arijevskih plemena. Prvo su sehorde, predvođene konjicom, probile kroz prolaze za Indiju, u slivove reka Ind i Gang. Seobe, koje će trajati vekovima, išle su u tri pravca: na sever, preko današnjeg Kazahstanasve do Sibira; zatim preko Volge u Podunavlje i dalje nasever, sve do Atlantskog okeana; preko današnje Turske i Grčku, Sredozemlje i Afriku. U prvoj arijevske provali, Sarbise naseljavaju u Baludžistanu. U dolini cveća (Kveta), zatiču preko dvesta naselja, a u Oraču (južni deo Kalata), bilo ih je osam. U ravnici oko Duklje (Dukija), bilo je bar pet naselja. Jedno od njih se izdvajalo svojom veličinom, pa se moglo nazvati gradom.

Kuće u Belom naselju i Servo-horionu, bile su tako gusto zbijene da su ličile na kasnije moderne gradove mediteranskog tipa. SANSKRIT Sanskrit, ne samo da je sličan srpskom i slovenskim jezicima, već ima i dodirne tačke u gramatici sa nemačkim, persijskim, latinskim i grčkim. Ali, najpotpuniju vezu ostvaruje sa srpskim. Nije reč o nekoj slučajnoj podudarnosti, nego o srodnosti, koju otkrivaju lingvističke strukture dva jezika. Gramatika sanskrita se poklapa sagramatikom srpskog - razlike su zanemarljive. Inače, u indoevropskoj grupi jezika, potekloj od prvobitnog jezika, sanskrita, ističu se sledeće grupe i grane: germanska (kelto-germanska i keltska), srpska slovenska, litvanska, jermenska) grčka (iransko-pelaška, grčko - latinska) imešovite (srpsko-germansko-slovenska i hungaro -albanska). Radovan R. Raska (1814-1826) lingviste upućuju na povezanost germanskog, srpsko-slovenskog i grčko-latinskog jezika. Tako, jezici određuju Indoevropljane, a onisu, kasnije: Kelti, Germani, Srbi, Sloveni, Grci, Rimljani i Skandinavci (Nordijci). Svi oni su potekli iz prvobitnih arijevskih plemena. Za ove, domorodačke zadruge, neće dolaskom osvajača nastati "mračno doba" - one postaju kolevka indijske kulture, koju će kasnije, zahvaljujući sve novim i većim talasima seoba, baštiniti cela Evropa, odnosno svet. Dolaskom Arijevaca u doline Inda i Ganga, počela je da se rađa indoevropska civilizacija. Indi, Arijci, pripadaju indo-iranskoj grupi indoevropske jezičke zajednice. Razilazak Inda i Iranaca bio je u trećem milenijumu pre nove ere, a dolazak Inda u Indiju između 2500. i 1500. godina pre nove ere. Pokušaji da se odredi mesto gde se nalazila kolevka naroda koji su govorili zajednički indoevropski jezik (zajednički koreni u većini starih jezika proistekli iz njega - na sličan način označavaju pojmove iz biljnog i životinjskog sveta, i iz društvenog života, nisu više na nivou nesigurnih pretpostavki - reč je o prostoru ogromne iranske visoravni, između Persijskog zaliva i Kaspijskog mora. Arijevci su bili prvo pastiri, pa zemljoradnici. Imali su oružje, ratovali su nakonjima, koristili su "borna kola" i bili izvrsne zanatlije, ističući se u grnčarstvu, kovanju metala i tkanju. Metal kojisu upotrebljavali zvali su "ajas" (bakar ili gvožđe), čija vidljiva osobina je bio visoki sjaj (sjajno oružje), odnosno napravili su "sjajan ajas".* Poktet je krajem 19. veka rekonstruisano civilizaciju

najstarijih Arijevacu na osnovu veda, gde se indoevropski koreni izvlače iz sanskrita. Jezik sanskrit (u značenjusavršen), po legendi je dat ljudima od bogova, a ponovo čega Evropljanima otkriti osnivač lingvistike Franc Bop, 1816. Sanskritu će posvetiti gotovo celo svoje naučno delo.

"Jezički fosili" kriju se u toponimima

U toponimima se kriju brojni jezički "fosili", od kojih je srpski najvažniji onaj veza za reku Amu Darju (ranije Oks), Sarbaan, njenu pritoku na granici Turkmenistana i Uzbekistana i Dunav. Pronalazak pisma se, prema jednom akadskom mitu, pripisuje čoveku - ribi Oksu. Oksu ili Oanesu. Ovo biće je došlo na Zemlju da bi ljude naučilo zanatima i drugim veštinama. Oks, čovek-riba, mesopotamskoj religiji je Dagon, bog vode. Njegove brojne statue su pronađene pored navedenih reka i reke Zerb (Serb) u mesopotamskoj nizini. Obilje figurica sličnih Oksu nađeno je na lokalitetima kultura Lepenskog vira i Vinče, gde su direktno povezane savinčanskim pismom. To je neke arheologe podstaklo da izjave kako u ovom slučaju arheološki nalazi čvrsto podupirumit, s obzirom na to da je vinčansko pismo najstarije od svih, datirano u vreme čak 6000 godina pre n. e.

Međutim, u vinčaskom slučaju, reč je Oaku (eng. Hrast) šumskom bogu Lugu, odnosno božici Lužici. SLIČNOST SANSKRITA I SRPSKOG JEZIKA Najočitija sličnost sanskrita i srpskog jezika vidi se u fonetici, zasnovanoj na redosledu konsonata, grupisanih na osnovu načina i mesta izgovora. Posle vokala i diftonga, dolaze kao u srpskom velari (ka, ga, ha), palatali (ša, dža, nja, ja, sa) retrofleksni (ta, da, na, ra, ša), dentalni (na, la, sa), i labijali (pa, ba, ma, va). Kad ih glasno izgovaramo,

primećujemo jasno uočenu opoziciju između bezzvučnog glasnika "k" i zvučnog "g", te nazala "n" između njih. Takođe, srpski isanskrit imaju oko 250 različitih konsonantskih grupa tipa: ras, srb, rba, kta, pre, tka, tra, itd. Promene konsonanata nasanskritu u srpskom su identične: "", u "b", b" u "t", "t" u "p". Zabunu je izazvalo ime reke Oks (hrast) koja se na srpski uobičajeno prevodi kao Lužica, Lugomir - po vrsti hrastalužnjaka, koji raste na njenim obalama.

Obožavanje Luga (hrasta) za sva arijevska plemena je bilo uobičajeno, akadski Oanes je za njih bio stranac. Na svim pomenutim lokalitetima su živeli Srbi (Sobari, Srbi), s tim da se navinčanskim natpisima spominju i Rasi, što je jedan od uobičajenih naziva za Srbe. Inače, Akadani kao i Srbi, sistematski klasifikuju slogove uvek istim redosledom: ma, me, mi, ka, ke, ki, ta, te, ti, sa, se, si, ar, er, ir. Dakle, ovaj jezik u trećem milenijumu pre n. e. percipira pojmovo vokal, što je za ostale jezike nezamislivo imilenijume nakon toga. Laba, jedan od njegovih prvobitnih znakova i naziv mnogih reka od Kosova do Skandinavije, oko kojih su živeli Srbi, predstavljao je vokal plus glas "h" ioznačavao je neočekivanu radost ili iznenađenje. Kako se čitao: kao u srpskom: uh, ah, eh, ili ih! Oruđe, srpu ili srbu, prvobitno zatičemo u Šurupaku, akadskom trgovinskom centru oko 2700

godine pre n. e. Ime naselja znači "grad u rupi", kotlini - mesto gde se melje i skladišti žito, uzima "ušur" (vrsta poreza) i gde se robapakuje. Tu srpa služi kao gramatička oznaka ili znak - reč, kojim se prosti brojevi pretvaraju u redne, jer ondašnji pisarini su umeli da beleže gramatički ili sintaksički znak. Jedan srp znači "prvi", dva "drugi", itd. Te zbirke znakova predstavljaju ono što

se naziva "sumersko-akadska nauka o spiskovima". Postoje katalogi božanstva, zanata, krupne i sitne stoke i raznih predmeta - određenih pomoću reči. Na primer "kus" (bure, označavaju posude), itd. Tu su i liste svih životinja izvedenih od

znaka "pas". Pas se kaže "kujna" (ženka psa je: kuja), a ime mupotiče od srpske "kujne" - kuhinje, mesta gde se kuvalo i gde su psima bacani ostaci od obroka.

Sarbi - nebeski narod

Razaranje zemljoradničkih naselja obično se uzima kao svedočanstvo o osvajačima. Ovaj deo istorije možemo najbolje shvatiti ako upoznamo veličanstveni lokalitet EditŠar, nedaleko od reke Porali i naselja Orač u oblasti Sinda. Ovaj veličanstveni spomenik megalistike kulture sastojao se od visokih piramidalnih objekata - sa vatrištima u ru, povezanih stepenicama i terasama. Oko ovih sakralnih objekata, podignutih u slavu nebeske svetlosti, nalazilo se naselje s pravougaonim zgradama, kamenim temeljima i gornjim delom od nepečene cigle. Podaci kazuju da je prilikom kretanja ranijih indoevropskih plemena ka južnom delu visoravni, krajem drugog milenijuma pre n. e, ovaj kompleks pao u ruke zavojevača, koji su tu uništili postojeću kulturu Kuli i nametnuli novu. Novi narod je koristio konje, izrađivao oružje od gvožđa i za domoroce imao neshvatljivu religiju - s nebeskim božanstvima. Sebe je zvao "nebeskim narodom" - Sarbima ili Sorabima. EVROPA ime za evropski kontinent, Heleni su preuzeli od likijskih Sarba, kako Herodot izričito kaže; "Očevidno je da je ovažena (Evropa) došla iz Azije, ali nije došla na kopno koje sedanas zove Evropa". Znači, došlo je sa Sarbima u Likiju, a iz njega se proširilo, kao geografska odrednica, po celoj Heladi. Heleni su od Sarba primili kultove i imena nekih bogova, od kojih je najčuveniji Sarpedon, jer je povezan sa nastankom imena kontinenta Evrope. Sarpedon je helenizovani heroj Sinda - Srbinda, kasnije rimskog Serpantius (srpljanik), tj. onaj koji od oružja koristi srpu, ili orijentalni Serapis. Karakter Serapisa povezan je sa Agatodemonom, božanstvom nižeg reda iz Arkadije i Beotije zmijskog oblika; sa Apidom koji je vladao celim Peloponezom - Apijom, divinizovanim i posle smrti poštovanim pod Serapisovim imenom; sa kultom Izide, koja je poštovana zajedno sa Serapisom na tlu cele Grčke od III veka stare ere; u doba poznog rimskog carstva povezivan je sa Liberom i ceremonijalnim nošenjem falusa po njivama; od helinističke poezije povezivan je sa Hadom; u istočnim provincijama Rimskog Carstva, Serapis je, skupa sa Hekatom, Izidom, Atisom i Mitrom, imao svoj orgijastički kult. Serapis (Srbinda, Sarpedon) je bio, po grčkoj legendi kralj Luganije (zemlje lugova, maloazijske Šumadije) i saveznik Trojanaca, koga je ubio ahejski junak Patroklo. Po Zevsovoj zapovesti, sahranjen je u Lugiji i po njemu se zove greben na tračkoj obali južno od reke Sebar (Marica). Pojam Evrope je za Helene bio sasvim drugačiji od današnjeg. Pod Evropom, onisu podrazumevali krajeve južne, srednje i donekle istočne Evrope. Znanje o zapadnoj Evropi je bilo oskudno, dok su severna Evropa i granice prema Aziji Helenima bile nepoznate. Dolaskom na prostore današnje Grčke i Male Azije, Grci, Dorci, Tračani i Frigijci su, pored Pelazga, zatekli i Likijce. Po legendi oni su dobili ime po Liku, Srbindinom (Serpantionovom) sinu. Likija je gorski, šumovit kraj u Maloj Aziji, između Sredozemnog mora, Pamfilije, Frigije i Karije. To je današnja Anadolija u Turskoj. Glavni grad je bio Ksanto, a njegovi stanovnici su, i posle potapanja pod persijsku vlast, kao i sav okolni narod, živeli prilično samostaljeni od centralne vlasti. Danas, Ksanto nosi ime Esenida, po istoimenoj reci koja se uliva u Sredozemno more. Osnivači grada - Sarbi reku su zvali Sirbes (Srbica), a grad Srb.

Srb i Srbica - od Troje do Nemačke

Nedaleko od Troje, u Trojadi, postojao je grad Srb na reci Skamandar, ali Homer ne daje tačne podatke o njegovom položaju prema Troji. U Frigiji, najzapadnijoj pokrajini Male Azije, takođe je zabeležen grad sa imenom Srb. On se nalazio na istoku velike Frigije oko izvorišta reke Sangarija (Sakarija) i Srbice (danas Sarabada). U današnjoj Hrvatskoj, u Lici (Likiji) postoji gradić Srb na reci Uni. Ova reka se, svedo provale Mletaka, koji su joj promenili ime, zvala Srbica. U Lužicama, današnja Nemačka, takođe postoji grad Srb na Srbici. U Likiji postoji obelisk poznat pod imenom Ksantos Stela. Stela je dosta oštećena, a tekst na njoj je na likijskom pismu, koje je vrlo srodno azbučnom pismu iz Vinče. Na obelisku je upisano 320 reči, koje je austrijski arheolog Ernest Kalinka uspeo da prekopira između 1884. i 1889. godine. U celosti je rekonstruisano 150 reči koje su objavljene u Beču, od strane tamošnjeg Arheološkog fakulteta. Naš naučnik S. Bilbija uspeo je da na srpski prevede zapis sa ovom spomeniku. On nosi naslov: "Poruke Srbima (Sarbima) uklesane na obelisku u prestonici Likije". Starost stele se procenjuje na 4200-4500 godina, a Srbi se pominju u podbrojevima - porukama 9, i 13. Prva glasi: "Žalopojke mate je Srba, bol veliki ovde oplakuju, pokoj najviše očevima da oduzmu". I, "Srbi da se krive za cimu vrhove da spreče Komeju da ode - voćke, posađeno zrno sažežiti nekaništa..." Za vreme Grka, pre Persijanaca, Srb je bio centar Apolonovog (apoloovog) i Artemidinog kulta. Mit o Amazonkama nastao je pri susretu indoevropskih Grka sa Sarbima. Kod Sarba je postojala neka vrsta ginekokratije matrilinarnog sistema srodstva. Iako su bili monogami, tj. ženili se jednom ženom, za Sarbe su žene, ipak, bile zajednička svojina. Ako bi se slobodan čovek, ili istaknuti član zajednice, oženio strankinjom ili prostitutkom, deca nebi uživala časna prava. Takođe, kod Sarba je postojao jedan naročit običaj kakav senigde ne može naći među narodima tog vremena - nosili su imena po majkama. Ovaj običaj kod Sarba potiče od istaknute uloge žene u društvu. U najmanju ruku, bile su ravnopravne i time se objašnjava neobična veza Amazonki i Sarba, u čijoj pozadini je kult Velike Majke - "mamadojke", Amazonke. Čuvena je i druga legenda, koju je zabeležio Strabon u svojoj Geografiji (II 5,1) gde se kaže da su Amazonke, nakon poraza od Herakla, između ostalog se sa Skitimima - porodile narod Sauromata (Sarba). Ove legende najbolje opisuju ratnički karakter Sarba, čemu su se divili indoevropski Grci, posvetivši mu jednu, u najmanju ruku, fascinantnu legendu o ženama - ratnicima. Istoričar Herodot, koji je posetio grčke kolonije u Ukrajini, pominje kao glavna plemena, kraljevske i nomadske Sauromate - Sarbe. Za Slovene se smatraju i Skiti - zemljoradnici ("orači"), koje Herodot nalazi na severnoj ivici stepa, ovde su Srbi i to njihova vojna kasta ("sebri") sačinjavali samo gornji sloj nad domorodačkim stanovništvom: Tračanima, Fincima i Slovenima. Herodot je pravu Skitiju stavljao samo u okolinu srednjeg Dnjepra, pominjući i severnije Skite - "orače", zemljoradnike. Ukrajina nije bila jedina zemlja u kojoj su se pojavila skitalačka plemena Sarba; prema zapadu nije bilo granica koje pokretni nomadi nisu mogli da pređu. Skitske grobove nalazimo u Dobrudži i u Bugarskoj, gde idu sve do sliva Marice. Tamo su Skiti prodrli u tračku sredinu i zavladaali.

Srpske župe na Nilu

Prvi Indoevropljani u punoj istorijskoj svetlosti su, davno, pre Persijanaca, Grka ili Rimljana, arijevski narodi. Sezotris je bio jedini egipatski vladar koji je vladao Etiopijom i koji je pokorio Sarbe, najverovatnije udružena plemena Tirsena ili Turša

(kako su ih Egipćani zvali) i Skita. Upadom u Egipat, oni su naselili predeo oko jednog rukavca delte Nila. Njihovim naseljavanjem otpočeo je živ saobraćaj i trgovina Egipta sa Malom Azijom, Grčkom i celim Sredozemljem. Onisu, kako svedoči Herodot, bili prvi ljudi koji su govorili stranim jezikom i prvi belci koji su se uopšte naselili u

Egiptu. Mnogo docnije, egipatski faraon Psametih (654-609. pre n. e), oduzeće arijevcima autonomiju i tog momenta otpočinje novi talas seoba. Tirseni ili Turše migriraju ka Sredozemlju i Apeninskom poluostrvu, a Skiti i deo Turšana seljavaju oblast donje Nubije ("nubijski" Nil) - prostor između naselja Sijene (kasnije Asaun) i Vave (vale, uvale). Najveći naseljenički talas zapljusnuće Nubiju između 596. i 525. godine pre n. e, za vreme vladavine Psametiha III, Amazisovog sina, pripadnika 26. dinastije. On je bioposlednji samostalni egipatski vladar.

KOSTOL (AC) NA OBALI NILA

Istraživanja i iskopavanja velikog broja naselja na humkama između trećeg i drugog Nilovog slapa kod Balane i Kostola (Kostolac) izvršena su pod upravom egipatske Službe zastarine, koja se nalazila pod francuskim patronatom, a celim projektom iskopavanja rukovodili su arheolozi V. B. Emeri i L. P. Kirvan. Na Skite, nomadsko pleme Sarba, prvo su ukazala ta senzacionalna i dramatična otkrića u Kostolu i Balanu. U kraljevskoj grobnici (grob broj 3) u Kostolu, pronađen je veliki broj žrtvovanih konja, nad kojima je primenjen isti onakav ceremonijal kakav viđamo u brojnim skitskim grobnicama od Irana, Avganistana, Male i Srednje Azije do Zakavkazja i Ukrajine. Raspored odaja u grobnicama, način gradnje i njihova veličina, ovde neodstupaju ni za milimetar od onih udaljenih više hiljadak kilometara. Od Razmesa II, arijevska naselja postaju trgovinski centri koji će opstati do petog veka naše ere. Put za Egipat iz Male Azije vodio je preko Sinaja. I danas, put drevnih sarbskih osvajača dokumentuju toponimi planina Banata i Srbije, reka Virovite i Mirne. Samo Serbonsko jezero nalazilo se u donjem Egiptu, blizu prevlake Arsino i bilo je u vezi sa Sredozemnim morem. Danas se ova uvala, sa vrlo malovode, zove Sebakat Bardoil. Ime Sebakat - Sarbhkat, u svom korenu ima sanskritsku, staroindijsku reč koja znači seći (oštricom ili srpom) ili tući, udarati nekoga, po kojoj su Sarbi (Srbi) dobili ime. Sarbhkat se nalazi nedaleko od ušćareke Nil, koji tu sa svojim glavnim rukavcima izgleda kao helensko slovo "delta". Eografski, delta Nila se deli na dva glavna rukavca kod mesta Karaksora ili Araksesa. Karaksor je bio ime po reci iz pradomovine Sarba - Araksesu ili Oksu, Oksu (Lužnica ili Lugomir). To je današnja Amu Darja. Glavni rukavci su kanopski i peluzijski. Peluzijski rukavac je dobio ime po Peluziju (Peruniju, Peruđi), "naselju na humci", kraj koga je podignuto još jedno sarbsko naselje - Sušare. Kao što mu samo ime kaže, služilo je za sušenje ribe. Peruzija ili Perunija je dobila ime po bogu Perunu, nordijskom Toru. Germani su četvrtak posvetili toru, dok je kod Sarba torubio posvećen drugi dan u nedelji - utorak u (TOR) ak. Kraj Peluzija se nalazio široki klanac, kojim se iz Arabije ulazilo u Egipat. Počevši od Ramzesa II, taj ulaz su čuvali "sebri", vojna kasta Sarba u plaćeničkoj faraonovoj službi.

Sarbi i stari Rimljani

Bog Sarba, arijevski bog Hum, bog je onih koji su u Egiptu gradili naselja na humkama - za Egipćane, on je bio Hnum, bog slapova, naročito prvog gde se, po Herodotu, verovatno izvire Nil između granitnih gromada pocrnelih od sunca. One su potvrdile bliske kulturne i trgovačke veze ne samo sa Egiptom, Grčkom i Malom

Azijom, već i sa Evropom. U Nubijisu vladari sahranjivani s tradicionalnim znamenjima svojih soplemenika udaljenih više hiljada kilometara. Bez obzira naseobe, nostalgija i običaji starog kraja su istrajno negovani. Kraj poglavice, na grobnom postolju je, likijskim pismom, urezan natpis koji bi, kako je engleski arheolog Beriprimetio, više odgovarao jednom Atili ili Tamerlanu nego sitnom skitskom poglavici. U njemu Skitara visokoparnim rečima slavi svoju pobjedu nad negroidnim plemenima Gedžai Blema. Gedže su uglavnom bili zemljoradnici iz istočne

egipatske pustinje - današnji Abadi, Bišarini i Hadendovi. BOGINJA LUŽICA I MLADIĆ SAVAPored senzacionalnih otkrića u grobnicama - da su senomadska plemena Sarba svojevremeno spustila iz delte Nila u Nubiju, o tome svedoče i pisani spomenici nalikijskom, "varvarskom" grčkom jeziku. Domorodačkostanovništvo je tada bilo nepismeno - nije poznavalo nikakvo pismo. Likijski je upotrebljavan u natpisima na žrtvenim stolovima, kotlovima i stelama (kao u Likiji), pronađenim ugrobovima iz prvog, drugog i trećeg veka. U grobnici broj 2u Balani nađena je čudna ljubavna bajalica (agage), u kojoj se priziva boginja Lužica. Priziva je izvesni "tužni ljubavnik" po imenu Sava. Srpski naziv "gedža" blizak je grčkom "geak" (od gea, zemlja): oba se odnose na zemljoradnike. Danas se u Srbiji "gedžama" nazivaju neobrazovani, neuki seljaci. Ovasarbska pobjeda predstavljala je vrhunac više borbi, u kojima je Skitko potisnuo Gedže na sever prema Prvom slapu, zatim iz potpuno oterao iz doline Nila. Inače, u mirnim vremenima, Skiti i Turše su se mešali sadomorodačkim plemenima, o čemu svedoči jedan etiopski natpis u Aksumu, drevnoj prestonici Etiopije. U tom izveštaju, koji je ostavio Ezana, prvi hrišćanski kralj Aksuma (325-375), opisuje se njegov pohod na negroidna plemena koja su vladala Sudanom, približno do Trećeg slapa naseveru. Iza te oblasti, kako piše Ezana, ležalo je kraljevsko "crvenih" nomada što je izraz za pomešano belo i crnačkostanovništvo. Ova rasna mešavina predstavljala je neku vrstu granice sa južnom oblašću kulture "grupe H", kako se oficijelno naziva afrička kultura Skita i Turša. Bajalica je zapisana na komadu zlatnog lima, uvijenog usvitak. Takva je bačena u grobnicu. U viševekovnoj seobi iz Lugistana, a potom iz Male Azije, Sarbi su "nosili" i pismo. Sve plodne teritorije Evrope su u neolitsko doba gustonaseljene. Evropa, koja već u starije kameno doba nije bila kulturno jedinstvena, u mlađe kameno doba deli se na nekoliko oblasti. U svakoj su različiti karakteri oblikovali drugačiji prirodni uslovi, ali i specifičan sastav stanovništva i mnogobrojni spoljni uticaji. Arijevsko stanovništvo, svojevrsni "meltingpot" Germana, Nordijaca, Skandinavaca, Slovena i Sarba, sličan "hetitskom" u Maloj Aziji, probiće se u Evropu u dvavelika talasa (osvajanje prostora će trajati milenijumima).

Srbija - kolevka podunavske kulture

Pri traženju teritorije na kojoj je podunavska kultura mogla da se razvije, moramo se okrenuti Srbiji i Balkanu, kuda upućuju i sve ostale veze koje ovu kulturu dovode u srodnički odnos sa lugistinskom i prednjeazijskom kulturnom oblašću, gde su živela mnogobrojna plemena pod zajedničkim imenom Sarba. Sve danas poznate okolnosti ukazuju na to da je Srbija kolevka podunavske kulture. Ogranak ove kulture, bila je i "sesklop" kultura iz severne Grčke. Još dalje, na Dunavu, javlja se kao enklava sa lugistansko-prednjeazijskim obeležjima, najstarija kultura Vinče, Lepenskog vira, Starčeva (Pančevo) Bubnja (Niš), Pavlovca (Vranja), Budžaka (Subotica), Vučedola (Vukovar), Savršava (Osijek)... Vremenski, paralelne sa

vinčanskom, rasprostrle su se istekulture na sledećim najvažnijim lokalitetima: Čaršija, Jablanica, Baica, Kalemegdan, Čoka, Potporanj, Surčin, Vršac i Kormadin. Uticaja iz pradomovine, podunavskakultura se zasitila dok je još bila u povojima, još pre nego što je počelo njeno širenje po prostranstvima jugoistočnesrednje Evrope.

POČETAK NOVE EPOHE Novi stanovnici Srbije postaju i kromanjonci, sa kojima segrimaldinci bore za prevlast sve do 10.000 do 8.000 godina pre n. e. Prvi su niski i zdepasti, negroidni; drugi visoki, širokog lica sa izraženim nosom. Oni će sve međusobnerazmirice rešiti ukrštanjem, a potom sa juga i jugoistokanadire novi, neolitski čovek. Taj novi čovek nije snažan kaokromanjonac, ali je inteligentniji. On poznaje znatnousavršena oružja, kao što su sekire i noževi od vrlouglačanog kamena, poznaje biljke i seme žitarica - bavi sezemljoradnjom, jede kuvanu hranu, zna za glinsko posuđe, poznaje tehniku pletenja i nosi odeću, gaji domaće životinje, ali su mu lov i borba glavno zanimanje. Ti beli ljudi preplanule boje kože našli su staništa uz Dunav i na ušću Save, potisnuvši odatle domoroce koji im se ničim nisu mogli suprostaviti. Bilo je to pre 10.000 godina, a između 5500 i 3200 godine pre n. el., on će početi da se služi najstarijimazbučnim pismom na svetu - vinčanskim. Počinje nova epoha! Pre nego što nešto kažemo o susretu arijevskog, sarbskog plemena Singa (Singa ili Sinda) i njihovih saplemenika, kojisu u Evropu došli sedam milenijuma pre njih i bili nosiocivinčanske kulture, kažimo, u glavnim crtama, nešto i onajranijoj istoriji današnje Srbije. Prilikom izgradnje pančevačkog mosta (drugi i četvrti stub) takođe su pronađeni ostaci ovih ljudi iz dalekih epoha, skupasa kostima raznih životinja. Ostaci pradžinova, nađeni su ipri prekopavanju uže teritorije Beograda, pa se kod bivše Tešićeve ciglane našlo čitavo groblje površine 70 kvadratnih metara. Pri kopanju temelja za pivaru na Skadarliji, vrsni arheolog Jovanović je 1882. našao fosilne ljudske ostatke, zajedno sa ostacima mamuta. Konstatovano je da je u pitanju neandertalac, koji je živio pre grimaldinaca. Nažalost, ovaj vredan ostatak je uništen tokom Prvog svetskog rata.

Starost fosila, Jovanović je procenio na pedeset hiljadagodina, nazvavši ga u šali prvim Beograđaninom. Utvrđeno je da su plemena grimaldinaca imala svoje lovačke stanice po celoj Srbiji. O krvavim obračunima između neandertalaca i grimaldinaca svedoče i ostaci nađeni u pećini Šuplje stene na kragujevačkom drumu. Naime, tu je pored oruđa i oružja, pronađeno i dosta smrskanih kostiju ilobanja. Pre samog obračuna, grimaldinci su dimom isterali neandertalce iz pećine i surovo ih sve do jednog pobili. Pračovek je iza sebe na teritoriji Srbije ostavio mnoštvo ostava, u kojima preovlađuju ostaci ribljih kostura. Najzanimljivija od njih, pronađena je kod izvora Belih voda, nedaleko od Beograda, kuda je u to doba tekla reka Brong, koju će kasnije Rimljani nazvati Saviusom, odnosno Savom.

Arijevci u neolitskoj Srbiji

Dolaskom Singa ponovo počinje era snažnijeg razvoja prerađevine metala (velike topionice su otkrivene na Karaburmi i u Zemunu), a vezano s tim, dolazi do daljeg razvoja zemljoradnje, što opet dovodi do novih promena udruštvenim odnosima. Slavu sarbskih Singa i njihovog grada Singidave (u značenju dave daju, davaju, odnosno trguju), preneće ep o argonautima i njihovom zapovedniku Jasonu.

SINGIDUNUM I TURNUM

Singidunum je u toku svoga razvitka bio naselje rimskih građana, zatim postaje grad sa svojom samoupravom, ustavom i zakonima, a od trećeg veka je kolonija rimskih građana, carsko mesto u vreme kada Rim doživljava najveći procvat. A tu je i Turunum, današnji Zemun, o kome Justinijan i Prokopije govore kao o obnovljenom trgovačkom naselju - emporijumu. Upadom Rimljana, od keltskog Singidouniona nije ništa

ostalo - grad je spaljen, a Oktavijan Avgust je njegov ustanovnik (Skordiske), koji su u rimljanima decenijama suprotstavljali, raselio duž Dunava. U narednom periodu, oni će, mešanjem sa Singma ili Siginima, potpuno izgubiti svoja etnička obeležja. Tako su zauvek sa istorijske scene nestali iz depasti ratnici duge plave brade i kose, odeveni usvetlobojne ogrtače, naoružani dugačkim kopljem, štitom i sbronzanom kacigom na glavi. Aleksandrovim odlaskom, u Podunavlje dolaze Kelti, kojima više podataka daju istoričari Arijan i Plutarh. Tako, Arijan kaže da su Kelti stigli na Dunav 335. godine pre n. e. zauzevši Singidavu. Obnovivši Singidavu, Kelti je preimenjuju u Singidounion, koji, prema spisima Apolonija sa Rodosa, dolazi od reči Singaja, imena sarbskog plemena, osnivača grada i reči "dounion" što je keltski naziv zatvrđavu ili grad. Ovaj naziv, malo polatinjen (Singidunum), Beograd će nositi više vekova, sve do dolaska istočnih Alana, direktnih predaka današnjih Srba sa Balkana. Beograd je postao vojni logor, uz koji će ubrzo nići civilna naselja - kanabe, uglavnom sagrađeno od drveta. U ovoj palanci, stanuju isluženi vojnici, zanatlije i trgovci. Pod Rimom, svoj "zlatni vek", Beograd doživljava u trećem veku, kada Carstvu daje imperatora sarbskog porekla: to je Jovan - na prestolu od 26.6.363, da bi umro (najverovatnije otrovan) posle veoma kratke vladavine.

Prilikom podele Rimskog carstva, Singidunum i sklop celog limesa (graničnih bedema) pripašće istočnom carstvu - Vizantiji, koja je došla u težak položaj, boreći se sa mnogobrojnim narodima i plemenima sa severa. Najviše teškoća zadavala su Rimljanima (Vizantincima) germanska i srpsko-sarmatska plemena. Ona su se smirivala tek po sklapanju sporadičnih sporazuma sa Vizantijom. Nekada bi dobijali ulogu federata, najamnih branilaca, koji su, prelaskom u redove Carstva, pojačavali njegovu odbrambenu snagu.

Po rimsko carstvo je svakako bio najstrašniji upad Huna, pod zapovedništvom Atila "biča božijeg". Pod Atilin uticaj su, nešto ranije, bili potpali preci današnjih Srba na Balkanu. Kako je pisao Ptolomej (III vek), oni su sebe nazivali "plemenom Srba".

Srbi pred zidinama Beograda

Srbi su se pridružili Atili oko 335, kada su ovi prešli stepedonjeg toka Volge i Dona. Oni (451) sa Atilinim ratnicima stižu pred zidine Beograda, rimskog Singidunuma (koga su zvali Singedon) i opsedaju ga. To je bila kratka opsada, tekda se dovoljno koncentrišu i potom izvrše nekoliko juriša sa južne strane. Bili su vični napadima na utvrđene gradove - palanke. No, kraj Beograda se i okončalo zajedničkom ratovanjem Huna i Srba. Nedaleko od grada, Atila iznenada umire. Čudna je bila njegova smrt, a još čudniji ritual njegove sahrane, jer je sahranjen po tadašnjim srpsko-sarmatskim običajima. Prema jednoj od tri verzije, umro je od srčane kapi, prema drugoj, ugušio se od sopstvene krvi, koja mu je jurnula iz nosa dok je spavao na leđima. Prematrem, otrovala ga je Germanka Hilda, jedna od sedam njegovih žena, koju mu je darivao Beog, srpski saveznik, koji će ponovo podići Singidunum i nazvati ga po vlastitom imenu Beogradom - Beogovom gradinom. Beog se krunisao za kralja svih Srba 464. i bio je kratko vreme rimski federat, ishodišni od Rima titulu "Reks Alanorum". PRIMANJE HRIŠĆANSTVA što se

tiče pokrštavanja Srba, ovaj proces je trajao sve do 12. veka. Rivalstvu između Carigrada i Rima treba zahvaliti što su se sačuvali toliki obredi, običaji i kultovi kod Srba. Stari običaji, obredi i pojedina božanstva zadržala su senepromenjena u suštini, tek ogrnuta novim hrišćanskim ruhom. No, i opštepoznati srpski konzervativizam doprineo je tome: narodu takvog karaktera jednostavno je bilo teško prihvatiti odjednom jednu posve novu veru, za koju on pre toga nije čuo; Uništiti veru i kult Vida, Peruna, Svaroga... bilo je skoro nemoguće - no, odenuti ih u hrišćansko odelo idati im imena hrišćanskih svetitelja, a sve ostalo ostaviti postarom, bilo je mnogo lakše; krsna slava, Badnjak, Božić, daće koljivo uoči Sv. Nikole, božićni i slavski kolači, vatre uoči Lazareve subote, venci na Ivanjdan, ivanjski kresovi i pogrebni obredi, sve su to dokazi isprepletanosti arijevskere religije i hrišćanske vere. Od 12. veka do danas, malo setoga promenilo, pa se slobodno može reći da religija Srba, danas, predstavlja amalgam arijevstva i hrišćanstva. Zajedno sa Hunima, Vizigotima i Ostrogotima, Srbi su prešli Dunav 377 godine, pustošeći rimske teritorije na Balkanu. Godine 368. srpska konjica je odigrala odlučujuću ulogu u čuvenoj bici kod Hadrijanopolja, u kojoj je rimska vojska bila naterna u bekstvo, a car Valens ubijen. Dve godine kasnije, Srbi su, zajedno sa Ostrogotima i Humnima, krenuli nasever, ušli u Panoniju i tu se naselili. Dramatične bore vode se u periodu od 584-585, 593. i 596. Vizantijski istoričar Prokopije piše: "A Sklavini, koji otprebehu došli u carevu zemlju i drugi, Srbi, prešavši malokasnije reku Istoar, pomešavši se prvim, plenjahu u punojslobodi romejsku (romansku) državu... Srbi postadoše gospodari Balkana i na njih car Justinijan (525-565) poslao znatnu vojsku. Do sukoba je došlo kod Adrijanopolja (Jedrene), koje leži u unutrašnjosti Traije, pet dana hoda daleko od vizanta (Carigrad). Srbi i slovenska plemena na čijem čelu je stajala vojna aristokratija (sebri) ne ostaje dugo gospodar Srpskog Podunavlja i Beograda - šire se celim Balkanom i pokušavaju da zagospodare i Grčkom. Sa ratničkim plemenima Srba, na Balkan dolazi iz zemlje radničko slovensko stanovništvo ("orači") koje se širi po šumama i planinama, ili ostaje kraj reka i jezera, bez interesa da živi u gradu, oni priznaju prevlast Srba i svojih plemenskih starešina. Polovinom VI veka ovo stanovništvo će se suočiti sa avarskim hordama. Njihove horde slične su

hunskim: nastupaju kao vihor, ostavljajući za sobom samopustoš i smrt. Ovo je prvih 11 nastavaka feljtona, zaključno sa 14. junom..., autor je Miodrag Milanović, biće još... od 12-16 nastavka (kraj). Praserpski jezik među najstarijima u svetu. Zahvaljujući Rozeta projektu "crvenoj knjizi" UNESCO iz 1993. godine - projektu namenjenom spasavanju ugroženih jezika, jezik Lužičkih Srba, praserpski ili sarpski, proglašen je jednim od najstarijih jezika na svetu. Samim tim, Srbi i srpska kultura konačno su zauzeli mesto koje im je pripadalo odvajkada - mesto starog svetskog i proevropskog naroda. Upravo dobar primer žilavosti i otpornosti - u krajnjem, opstajanje je praserpski (sarbeki) jezik Lužičkih Srba, ili kakokažu Nemci sorbski, odnosno srpski. Sebe Lužički Srbi, u dve varijante ovog jezika zovu "Serbja" i "Serbi". Oficijelno, u Nemačkoj se ova nacionalna manjina naziva Lužičkim Srbima. Praserpskim, odnosno lužičkim srpskim jezikom danas govori oko 60.000 ljudi. Zapravo, to se ne zna tačno, jer "jedina autentična nemačka manjina", kako se zvanično govori u Lužičkim Srbima u Nemačkoj, ne živi više kompaktno uz nemačko-poljsku granicu, u močvarama uz Nisu (Nišavu) i Spreju. LUŽICE I KOSOVO Lužice na srpskom jeziku su, uzgred budi rečeno, sinonim

za "sumpfland" na nemačkom, ili močvarnu zemlju - lugove nasrpskom. Najvećim delom su, naravno, još uvek u Brandenburgu i Zehenu, u dva nemačka grada Bauzenu i Kotbusu, ili njihovoj okolini. Inače, Korbus, grad pretežno naseljen Lužičkim Srbima, na lužičkosrpskom odnosno srpskom piše se Kosovo. Pored nekadašnje Etrurije, samo Lužice i Srbija vrvetoponima "lg" grupe. To su reke: Lužnica, Lugomir, Velikilug, gradovi Ljig, Užice, Lučani, Podlugovi... I prezimena: Luković, Lugonjić, Lugarčić, Lukić, Lukač. Oko 1.000 godina pre n. e. došlo je do novog ogromnog pokreta sa lužičke teritorije. To je bila velika seoba. Ona je iz osnova izmenila dotadašnje kulturne i narodnosne odnose u celoj srednjoj i zapadnoj Evropi. Pritisak je uglavnom upravljen na jug i u njemu je najviše uzeo učešće lužički narod iz srednje Nemačke, Češke i Panonije. Lužičke strujebile su upravljene na severozapad, u severnu oblast, gornju Falačku i Frankoniju, dok je podunavska ekspanzija bila usmerena preko Alpa na Apeninsko poluostrvo. Nošnja, običaji, religiozna verovanja i jezička morfologija povezuju lužički narod polja sa urnama sa Etruscima. Etrurci su svog prvosveštenika nazivali Lukumo - to je onaj koji je imao pristup u lug, u posvećenu šumu. Šumarina se kao plata ustarom Rimu davala glumcima, a danas se o šumi staraju lugari. Demunitov lugić dao je muško ime Lucullus, što je prastaro srpsko ime Lugonja, kasnije Šumenko (Silvano), a danas Dubravko. Široka oblast na Apeninima u trećem veku pre n. e, za vreme Hanibalovog pohoda na Rim, naziva se Luganija, a njeni stanovnici Luganima. Rasensko ime Etruraca može se jedino logično objasniti pomoću srpskog jezika, mada je moguće da smo na tragu egipatskog imena po logici izmene ili "dvostrukog dvojstva" imena u grčkoj jeziku: Tireni - Tirseni, a po latinskom: Turše, Turšani, Rašani, Raseni. No, ipak će pre biti da su Raseni "rasni ljudi" oni koje krasira razum (znanje, um, način, pravilo), ras-um, razum - Raseni. Prve komšije Rasena bili su Sabinjani čije je poreklo bilo Cloukeransko lužičko, kako Plutarh tvrdi. Sabinjani su najstariji etnički sloj na ovoj teritoriji, nastanjen prilikom prvih seoba iz lužičke Luganije. Ovaj etnički sloj, sa Latinima i Rasenima sličan je Pelazgima sa Balkana i Male Azije, oba "kraljevska doma" imali su naziv "beli": peli, alba, odnosno lab. Što se tiče imena, latinski original barata sa dve glavne verzije. Serbinus i Sabelus, a grčki sa Sarbis, odnosno Serbius. Kod Serbiusa potiče iz Sabine, centralne oblasti Apenina, koja se graničila sa Etrurijom, a istoimeno grad je ležao u težištu tri etnosa: etrurskog, sabinjanskog i latinskog. Potomci vučice Raseni su svoje "zlatno doba" ostvarili u vreme grčke kolonizacije Apeninskog poluostrva, čiji je srednji deo bio pod vlašću Etruraca. Bili su dovoljno moćni da osujete grčke pokušaje naseljavanja na severu i ekonomskog potčinjavanja. Međutim, pomorska i vojna organizacija Rasena nikada nije bila prilagođena zahtevima odbrane teritorije carstva. U svakom gradu se jednom godišnje održavala verska svetkovina u čast božanstva čije ime je bilo povezano sa imenom grada. Čak četiri su podignuta u slavu Boga Volosa ili Velesa, čije ime je ostalo sačuvano u srpskoj, slovenskoj i nordijskoj mitologiji. To su Volsi, Volsinija, Vetulonija i Volsena (kasnije Felsina, danas Bolonja). Veles znači i "velet" - borac i od njega potiče ime sv. Vlaha, borca i zaštitnika grada Dubrovnika. Grad Videna podignu je u čast boga Vida čija moć i karakter odgovaraju Zeusu kod Grka i Jupiteru kod Rimljana. Na sanskritu "vid" znači znalac, na starogrčkom "fid" znači znam, a na gotskom znači videti ili znati. "Vit", "vet" i "vid" označava i reč Vid bi mogao biti i bog koji daje reč, tj. savetuje ljude. Za Vida vrhovno božanstvo, Raseni su vezivali znanje i istinu. KULT VATRE I OGNJA Etrurci i

Lužički Srbi su kroz Peruna gajili kult vatre i ognja. Oganj i ognjište je bilo simbol doma. Današnja paljenja vatruoči Đurđevdana, Ivandana, Petrovdana i Lazareve subote

kod Srba su baština Perunovog kulta. Srbi su uprapostojbini putnike dočekivali paljenjem vatre i tamjana. Ponekad se vatraj sa žiškama bacao pod kopita putnikovogkonja, uz reči dobrodošlice. Hrišćanski, direktni naslednik Peruna je sv. Ilija, koji je zadobio sve njegove moći. Najlepšiantički gradovi Pegram (Troja) i Perge, svoje ime duguju Perunu, a njegovo ime se u topografiji zadržalo od Italije do Rusije - u svim krajevima gde je živeo narod sa polja urni. Kod Srba brojna su imena i prezimena i prezimena u slavu Peruna: Pera, Petrovan, Perkan, Perunović, Peruničić, Peranović. Tu je i lep cvet perunika i boginja Perunija (Feronija), kasnije Ana Perena, rimska boginja, itd. Sveti Vid je kod Srba jedan od najvećih svetaca i slavi se na Vidovdan, 28. juna. Kao i Volos, i on je bog sunca i svetla. Etrurskom božanstvu - vučici, bio je posvećen grad Vulči (Vučje). Za Etrurce je vučica (vuk) bila demon koji pomračuje Sunce i Mesec, zver smrti koju nastanjuje zladuša. Verovanje u vuka kao praoca, sačuvano je i danas kroz mnoga imena i prezimena kod Srba: Vuk, Vukan, Vukosava, Vukosav, Vukana, Vučić, Vukičević, Vuković, Vukomanović, Vukobratović. Grad Peruzija (Perunija, Peruđa) podignut je u čast Peruna, boga koji, zajedno sa vidom i volosom, čini sveto trojstvo etrurske i sarmatsko-slovenske mitologije. Došavši u Italiju "lužački narod polja sa urnama" prvo naselilo u mestu Vilanova, po njemu se ceo prvi period rasenske kulture naziva "vilanovskim". Sedište vilanovske kulture bili su gradovi Cer i Tarkvinija, gde su eksploatisana lokalna nalazišta rude. Do 1884. Vilanova nije menjala ime - od tada se zove Polcharino de Schiavoni, po stanovnicima koji su tamo vekovima živeli - Skavunima, odnosno Srbima. Naime, Srbe su Italijani sve do 20. veka zvali "Schiavoni", aludirajući na njihovo slovenstvo. Od narodnih predanja, sačuvana je legenda kako je Vilanova dobila ime po šumskim devojkama - vilama, viljama. Rimski rod Koso ili Kosoje dičio se etrurskim poreklom, a u Srba su Kosari pripadali čuvenoj barskoj vlasteli. Srpski jezik još čuva značenje varijeteta u prezimenima, imenima i toponima: Kosančić, Kosanović, Kosara, Kosa, Kozara, Kosmaj, Kosjerić ili Kosovo. Dakle, Kosovo nije dobilo ime po ptici kos, već po tome što je bilo središte rasenske - srpske vlastele i sedište mnogih duhovnika - kosara, uostalom, Kosovo je središte srpske duhovnosti već vekovima. Etruska književnost i ćirilica Najduži očuvan rasenski tekst napisan je na jednom komadu platna, koji je upotrebljen za zavijanje jedne mumije u Aleksandriji. Danas se ovaj tekst nalazi u arheološkom muzeju u Zagrebu. On sadrži 1.500 reči, među kojima semogu prepoznati mnoga imena etrurskih božanstava - služio je kao obredni kalendar. Oni se s lakoćom mogu pročitati, pošto rasensko pismo nepredstavlja nikakvu tajnu. To je ćirilaska azbuka sa 26 slova pisanih zdesna na levo. Kasnije su u pismo uvedene izvesne izmene u skladu s posebnim potrebama etrurskog jezika. Analizirajući jedan napis sa grobnice u Orvijeku, videćemo kako jedino srpski jezik pomaže u razumevanju obrazovanjagramatičkih nastavaka i rasenske sintakse. Primera radi, titula "rasneas clevsinsl" ili "ključar" potiče od naziva grada Kluzija koji je bio opasan palisadom. Gradske dveri bile su zatvarane nauljenim balvanom kao rezom - on je klizio ponosačima i tako zabravljivao vrata. RASENSKO PISMO NASTALO PRE 29 VEKOVA Rasensko pismo postoji već polovinom osmog veka pre nove ere, u vreme kada su se Grci s mukom oslobađali slikovnog

pisma, prelazeći na azbuku koja nije u potpunosti sačuvana, nego je većim delom rekonstruisana. Rimljani su u to dobabili u potpunosti nepismeni, Grci, najvećim delom, takođe. Zbog toga, latinski alfabet od 21 slova, bez obzira nadopune izvršene u Ciceronovo doba, nije imao dovoljnomogućnosti da u potpunosti zabeleži rasenske reči. Onaj koji je odlučivao kad se i kome vrata grada imaju otvoriti i zatvoriti, nazivan je "kleuzinusom" - ključarem i bio je glavar grada. Kluzi je "klizav" zbog balvana - reze, od koje će kasnije nastati ključ. Ključ ima "glavu" koja otključava bravu. Semantički, grupa "kl" s dodacima minimuma sarečja i sa uobičajenom promenom "k" u "g" daje sledeće reči: klava - "glava", klin, buzdovan, krmabroda, purpurni porub na odeći koje spaja baš srpska "glava". Naime, klin i buzdovan se završavaju proširenim delom "glavom", brodom krmani kapetan "glava" broda, a rasenski rimski glavari, kao i aristokratija, nosili su odeću obrubljenu purpurom. I bog Janus je bio "cladius" - Velkates je bio i "clan Velsum", pripadnik klana, porodice Vela. I ovde, značenje odgonetamo preko "kl" minimuma. Biti član klana znači i pripadati određenoj klasi. Pomenuta, inicijalna grupa "kl" do danas se najbolje očuvala u srpskom jeziku, gde se razvila u nekoliko sarečja, pa tako običan klasžita najbolje osvetljiva značenjsko poreklo etrurskog klana irimske "klase". Raseni dugujemo širenje pismenosti pomoću azbuke. Poseban dug Rima Etruriji ugrađen je duboko u temelje svih njegovih tekovina; u njegove neposredne pozajmice spadaju elementi vojne organizacije, ceremonije i znamenja javnog života, kao i mnogi vidovi umetnosti i religije. Raseni u srpskom ključulme "Srbin" nije slovensko. Ono se u novovekovnoj istoriji

prvi put javlja kod Ptolomeja u II veku naše ere, kao ime jednog istočnoalanskog naroda, koji je prvobitno živeo ustepama donjeg Povolžja. U IV veku, njega su pokorili Huni, pokrenuvši njegov veliki migracioni tok preko Balkana, Evrope, pa sve do Arfike. Vandalsko-alansko kraljevstvo se održalo u Africi sve do 533. godine naše ere. U srednjem veku, zemlja koja se pružala preko Saksonije i Tiringije sve do Salea, to jest u okviru nekadašnjeg hunskeg kraljevstva, zvana je Belosrbijom.

Njom su vladali nakon Atiline smrti i u njoj živeli istočni Alani - Srbi. Gerani, istočno od Salea, zbacili su alanski jaram, ali alanski Srbi su sačuvali vlast nad Slovenima istočno od te reke. Vremenom su se alanski Srbi stopili sa pokorenim slovenskim stanovništvom, te je ime Srbi sada jedini trag njihovog boravka u toj oblasti. ZNAK OCILA Etimološki naziv Srbi potiče iz nukleusa "srb", koji se nalazi u imenu Sarmata, pa su Sarmatije zemlje prostorno obeležene u antici rekom Dunav, sve do njegovog ušća sleve strane, po crnomorsko azovskom obalom, preko Donjeca, Dona, Volge do Kavkaza - Srbatije, odnosno Srbadije. Sarmatsko korišćenje delova konjske opreme od pozlaćenog srebra, koja potiče iz drugog veka pre n. e, upućuje na ideju da su sarmati bili "srebreni", ili, kako se vokalizovalo na staroruskom: "srerebi". Srma znači i na srpskom srebro, pa oni koji rade sa srebrom su Sarmati, odnosno Srbi. Kod Sarmata je srebro jedno vreme bilo rado korišćeno za izradu raznih ukrasa i posuda. Zanimljivo je da je na mnogobrojnim kanijama, ukrašenih tankim srebrnim limom, prepoznatljiv znak "ocila", gotovo potpuno identičan ocilu sa srpskog grba. Do sličnog razvoja došlo je na Balkanu, gde se nalazio jedan drugi oranak alanskih Srba, te u Nemačkoj, gde između pokrajine Brandenburg i Saksonije, uz granicu sa Češkom i

Poljskom, i danas živi oko 100.000 potomaka Sarba. Bili su u kontaktu sa Alanima - Nemci ih danas zovu Lužičkim Srbima, a zatekli su ih u lužičkim močvarama

prilikom pohoda na istok. U 10. veku su, kako znamo, pokoreni i pokršteni - na katoličku manjinu u protestantsku većinu. Antički pisci, koji prvi put spominju Sarmate nazivajući ih Sauromatima, dele ih na četiri velika plemena: istočne i zapadne Alane, a zovu ih i Srbima, Roksalinima i Jazigima. Do početka hrišćanske ere, u starim pisanim spomenicima, izraz Sarmatija zamenjen je imenom Skitija, kojom se ranije označavao istočni deo Evrope. Naziv Skiti je poimenčenglagol i potiče od skitnje - skitanja, lutanja i označava bitnu karakteristiku Srba. Najpoznatiji Sarmati iz srednjeg perioda su oni koji su prešli preko Dnjepra i ugrožavali granice Rima. Bile su to Jazige, Roksolani i Alani - direktni preci današnjih Srba sa Balkana. Hijerarhija Sarmata Sarmatsko društvo bilo je podeljeno u strogo odvojenekaste, odnosno klase. Na vrhu su se nalazili kraljevi i kneževi, a ispod njih su sledile društvene klase, među kojima su postojale velike razlike u bogatstvu i povlasticama. U rimskim izvorima iz trećeg veka, stoji da su stanovnici doseljeni u Meziju, provinciju koja se pružala između delte Dunava i reke Drine, imali tri odeljena društvena sloja - niža klasa, pokoreni starosedeoici i slovenska plemena, srednja klasa, prvi talas Sarmata, i vladajuća viša klasa, došljaci iz trećeg veka, koje su nazivali "serbima" ili Srbima. U društvenoj hijerarhiji srednjovekovne Srbije, sačuvan je deo hijerarhije Sarmata, zahvaljujući baš tom vladajućem sloju - sebrisima, ostacima ratničke klase, koji su uprkos viševjekovnim raslojavanju i razgrađivanju, ostali slobodni posednici malih parcela, razdvajajući sirotinju - meropahe - radnike, na tuđim imanjima, od vlastele i vlasteličića. Tako je u Raškoj srednjeg veka, postojao etnikon za čitav narod - Srbi, i srodan, ali ipak klasni naziv - sebar za svakako i tad

brojan sloj ljudi. Toponimi O gustoj naseljenosti Sarmata u Vojvodini, svedoči Ptolomejev atlas i rimski intener, poznatiji kao Pojtingerovatabla, koji su krcati toponima potencijalnog "sr" tipa. Tako se iza današnjeg naziva oblasti Srem krije imenekadašnje Sarmatije. Tu je i utvrda Seronis na Dravi, a samo nekoliko kilometara dalje, leži i Serbis - današnji Srbac. Serbicio na Savi (danas se zove Gradiška) ima svog parnjaka u obližnjem nizvodnom mestu njsurbate - danas Srpce. Najpoznatiji Sirmijum se prvobitno zvao Sarmatium ili Serbium. Rimljani su spalili Beogovu gradinu, ali je njegov naziv zamenio naziv Singidunum kojim su ga zvali Rimljani. Početkom petog veka, došli su Huni i pokorili Sarmate i Gote. Posle Atiline smrti, Alani su se oslobodili njihove vlasti i opet nalazimo njihove bitke protiv Rima u istorijskim vestima toga doba, godine 472, potukao ih je vizigotski kralj Teodorik i u toj borbi ginu dva sarmatska kralja. To je izgleda poslednji zapis o "vojvođanskim Sarmatima - potomcima onih koji su se doselili 500 godina ranije. Dobilisu nadimak "Latruculi" (lantrikuli, razbojnici, lopovi), a jedan istoričar kaže da su bili "pleme izvanredno vešto u otimačini". Pa, ipak, oni su bili toliko moćni da je šestrimskih careva usvojio naziv "Sarmatikus", posle uspešnih ratova protiv njih i da je u nekoliko mahova kovan poseban novac da bi se obeležile pobede nad njima. Razbijeni na manje grupe, raštrkani po mnogim međusobno odvojenim oblastima, oni nisu mogli u potpunosti sačuvati svoj identiteti bilo im je suđeno da se stope sa Slovenima, ili sa svojim kasnijim zavojevačima. Ime Srbi danas je gotovo jedini trag njihovog boravka na mnogim azijskim i evropskim prostorima.